

19. Kirkor S. Legia Nadwiślańska 1808–1814 / S. Kirkor. – Londyn : Oficyna Poetów i Malarzy, 1981. – 621 p.
20. Kirkor S. Pod sztandarami Napoleona / S. Kirkor. – Londyn : Oficyna Poetów i Malarzy, 1982. – 285 p.
21. Kirkor S. Polacy w niewoli angielskiej w latach 1803–1814 / S. Kirkor. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 1981. – 235 p.
22. Łoza S. Legja Honorowa w Polsce 1803–1923 / S. Łoza. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1986. – 90 p.
23. Pigeard A. Dictionnaire de la Grande Armée / A. Pigeard. – Paris : Tallandier, 2002. – 814 p.
24. Regenbogen L. Napoléon a dit : aphorismes citations et opinions / L. Regenbogen. – Paris : Les Belles Lettres, 2002. – 454 p.
25. Service Historique de la Défense in Vincennes (further: SHD), XL⁷, Décret impérial du 24 juin 1808, n.p.
26. SHD, 2ye 2115, Kaşinowski to Clarke, Caporosso, 25 Oct. 1808, n.p.
27. SHD, X¹ 6, Contrôle nominatif des officiers du régiment de lanciers polonais, 2 mai 1808, n.p.
28. Woyciechowski K. Pamiętniki moje w Hiszpanii / K. Woyciechowski. – Warszawa : Instytut Wydawniczy PAX, 1978. – 104 p.

Д. Щенський-Костанецький

ПІДВИЩЕННЯ, ВІДЗНАЧЕННЯ ТА НАДАННЯ ДВОРЯНСЬКИХ ТИТУЛІВ У ВІЙСЬКУ НАПОЛЕОНА. ВИПАДОК ПОЛЬСЬКИХ ОФІЦЕРІВ ПІД ЧАС ПРЕНЕЙСЬКОЇ ВІЙНИ (1808–1813 pp.)

Статтю присвячено дослідженню становища польських офіцерів у іспансько-французькій війні 1808–1813 pp. Зокрема, звернено увагу на нематеріальні способи відзначення солдат в армії Наполеона: йдеться про підвищення по службі, нагороди та надання дворянських титулів. Описано сучасний стан дослідження, а також ті методологічні труднощі, які виникають при роботі над цією проблемою.

Ключові слова: підвищення по службі, нагороди, надання дворянських титулів, армія Наполеона, польські офіцери, іспансько-французька війна 1808–1813 pp., Орден Почесного легіону.

Матеріал надійшов 14.03.2016

УДК: 973(=411.16)-054.72”1842/1843”

Кучірко О. Я.

АДАПТАЦІЯ ДО ЖИТТЯ В США АБРАГАМА КОНА В ЙОГО «ЩОДЕННИКУ ЄВРЕЙСЬКОГО ДРІБНОГО ТОРГІВЦЯ», 1842–1843 pp.

У статті досліджено щоденник мандрівного дрібного торгівця з німецьких земель – Абрагама Кона, який емігрував до США в середині XIX ст. Описано усвідомлення автором самого себе і свого місця, а також місця своїх співвітчизників у США, відображено його переживання та роздуми. Також у статті висвітлено враження автора від жителів Північної Америки, спостереження їхньої ментальності та характерів. Окремо описано ідеї про облаштування життя єврейської общини на нових територіях як землеробської общини, які вперше в історії американського єврейства висловив саме Абрагам Кон у своєму щоденнику.

Ключові слова: Абрагам Кон, євреї з німецьких земель, педлер, адаптація єврейства, американці в XIX ст., євреї-емігранти, єврейська землеробська община.

Процес адаптації євреїв – вихідців з європейських земель у США в середині XIX ст. був особливим, адже його супроводжувала низка специфічних чинників, як-от адаптація до економіч-

них та культурних викликів, а також процес зміни юдаїзму відповідно до потреб на новій землі. Щоденники євреїв того часу відображають погляди на можливі способи адаптації євреїв

у США. Вони також демонструють сприйняття авторами самих себе та своїх співвітчизників із різних хвиль еміграції. В них можна побачити враження від Америки, її мешканців, культури та політичної ситуації.

Абрагам Кон (1819–1871) презентує приклад успішної, хоча і довготривалої та складної, адаптації до нових умов життя в Америці в середині XIX ст. В 1842 р. Кон у віці 23 років покинув невелике село в Баварії та вирушив у подорож до Північної Америки. Менше ніж через три роки Кон уже був власником крамниці в Чикаго. Він мав сильне відчуття свого єврейського походження, адже став одним із чотирнадцяти засновників першої Чиказької єврейської конгрегації. Кона було обрано її президентом в 1853 р. і, як пише історик чиказького єврейства Гайман Мейтес, «він поставив конгрегацію на міцну основу» [5, р. 55]. Абрахам Кон дуже активно долучався до американського політичного життя, ставши в 1860 р. міським клерком Чикаго. На цій посаді він познайомився з діями республіканської партії та згодом став одним із учасників передвиборної кампанії Лінкольна. При цьому продовжував свою діяльність як активний учасник єврейського життя міста.

Його щоденник складається з двох частин: перша (мовою їдиш) описує його подорож з Баварії до Америки, а друга присвячена його життю в США й написана англійською, адже він передусім намагався вивчити мову. І якщо спочатку текст написано досить ламаною мовою, з великою кількістю граматичних помилок, то далі його англійська покращується, і ця еволюція сама по собі досить цікава. Наприклад, на перших сторінках автор незнайомі поняття заміняв словами на їдиші, тому текст виглядає як їдишо-англійська мішанина, але буквально з кожним записом кількість вставок на їдиші зменшується, аж поки вони зовсім не зникають 21 грудня 1842 р.

У щоденнику відображено авторське ставлення до нових умов життя, його бачення себе як єврея в строкатому американському суспільстві. В тексті багато алюзій на пасажі з Тори та Танаху, роздуми автора про нове життя в контексті подій єврейської історії. На жаль, щоденник обривається раптово 19 червня 1843 р. з незрозумілих причин – або автор припинив його вести, або продовження було просто втрачене.

Абрагам Кон розпочав свою подорож 15 червня 1842 р. Він тяжко переживав розлуку з домом, зі своїми братами та сестрами, а особливо з матір'ю. Для нього подорож була випробуванням не тільки фізичного стану, а й віри. Як і кожен

мігрант, він відчував страх перед невідомим майбутнім. Після довготривалої та виснажливої подорожі океаном із Бремена, через майже місяць 2 вересня 1842 р. автор дістався американського узбережжя поблизу Нью-Йорка. Схвилюваний незвичним видом і перспективами нового життя, він пише: «Я ще не бачив таких багатих зелених кольорів, таких великих будівель вздовж берега, такого жвавого снування фрахтувальників і човнів та вугільних пароплавів – все це вразило мене настільки, що неможливо описати» [2, р. 95].

Перед прибуттям до Нью-Йорка весь екіпаж та пасажери пароплава кілька днів перебували в карантині, що було стандартною процедурою для всіх іноземних суден. Всі проходили огляд у лікаря і лише після того отримували дозвіл сісти на човен до Нью-Йорка. Реакція на місто в Абрагама Кона була подвійна – з одного боку, він захоплювався, а з іншого – відчув себе дискомфортно при вигляді нагону, в якому був змушений шукати дорогу до помешкання свого двоюрідного брата, від якого сподівався отримати допомогу зі влаштування в Америці [2, р. 96]. Зовсім зрозумілим стає його страх та відчуття запаморочення перед жвавим рухом і стовптворінням: «Божевільна метушня людей, сотень кебів, візків – шум неможливо передати словами. Навіть той, хто бачив найбільші німецькі міста, може ледве повірити своїм очам та вухам. Я відчував страшне запаморочення серед цього всього» [2, р. 96].

Провівши всю ніч у молитві в синагозі, просячи Всевишнього допомогти йому в починаннях і захистити його та його сім'ю, що залишилася в Баварії, Кон, після кількадечного відпочинку, почав шукати роботу в Нью-Йорку. Спочатку Абрагам намагався знайти місце клерка в магазині, але бізнес ішов занадто повільно, тому він був змушений зайнятися дрібною торгівлею: «Справи в магазинах були кепські, тому мені прийшлося робити так, як і всі інші: із клунком за плечима треба було йти по всій країні, продаючи різний дрібний крам» [2, р. 97]. Дослідник економічної історії євреїв Америки Алан Таршіш вказує, що *peddling* (один із типів комівояжерства, торгівля дрібним крамом) був типовим заняттям більшості новоприбулих євреїв із німецьких земель. Оскільки німецька економіка в той час не була ще індустріалізованою, а євреї займали в ній невисокі позиції – торгівців і дрібних лихварів, то цілком зрозумілим є те, що вони використовували свій звичний досвід і в новій країні. Також для торгівлі дріб'язком не було обов'язковим знання англійської –

більшість педлерів використовували записки із назвами товару та його ціною. І, що найважливіше, для заняття дрібною торгівлею не потрібен був солідний стартовий капітал. Більшість новоприбулих євреїв не мали великих статків і часто в них залишалось кілька доларів, бо віддавали останнє за квиток на пароплав. Усі ці фактори спричинили те, що в середині XIX ст. більшість торгівців дрібним крамом були євреями і це заняття почало асоціюватися в Америці саме з ними [3, р. 34–36].

Абрагам Кон сприйняв свою нову кар'єру не радісно, зважаючи на те, які негаразди вона обіцяла. Побачивши, що велика кількість його співвітчизників-євреїв, що прибули раніше, теж зайняті в дрібній торгівлі, він 3 жовтня написав з іронією та жалем: «Ось така хвалена удача емігрантів з Баварії! О, ошукані дурні, які збилися з дороги через жадібність та корисливість. Ви полишили своїх друзів та знайомих, своїх родичів і батьків, свій дім та батьківщину, свою мову і звичаї*, свою віру та релігію – тільки для того, щоб продавати різні вироби в диких місцях Америки, на віддалених фермах та маленьких хуторах. Дуже рідко ви досягаєте успіху і то зовсім незначного» [2, р. 98].

Окремо Абрагам Кон згадує про державне регулювання дрібної торгівлі: «Хіба це свобода думок та дій, коли для того, щоб робити бізнес в одному штаті, потрібно придбати ліцензію за сотню доларів?» [2, р. 98]. Як вказує вищезгаданий дослідник американської економічної історії євреїв Алан Таршіш, такий тип регулювання був зумовлений бажанням правління обмежити кількість педлерів та зменшити конкуренцію для власників крамниць і був поширений на території більшості штатів [3, р. 129].

Також автор нарікає на те, що заняття дрібною торгівлею заважає євреям дотримуватися Шабату – одного з основних свят юдаїзму та виконувати свій обов'язок сім'янина: «При такому існуванні самотній чоловік відчуває себе краще, ніж батько родини. Ті, хто одружені, страждають не тільки самі, але й приносять страждання своїм дружинам. Як має почуватися освічена жінка**, коли її підтримка та захист – її чоловік, покидає її із клунком за плечима, не знаючи, де він знайде прихисток наступної ночі? Як багато ночей провела така жінка, сиротливо сидячи зі своїми дітьми біля

каміна, як вдова, здогадуючись, де знайде прихисток голова сім'ї, чи прихистить його на ніч якась ферма десь в Огайо» [2, р. 98].

8 жовтня автор звертається до Всевишнього з короткою молитвою та описує своє ставлення до Америки та розуміння місця всього єврейства на її території в контексті історії єврейського народу: «Ні, сине Ізраїлю, не піддавайся відчаю; твій Бог живий. Він, котрий вивів твоїх предків з землі єгипетської до Ханаану. [...] Дай нам затим прийняти цю прекрасну землю Америки як новий Ханаан. І при відсутності такого провідника як Мойсей чи Ієшуа, нехай ми все ще будемо звертатися до нього і чекати» [2, р. 99].

Більшість дослідників історії американських євреїв-вихідців із німецьких земель (та й з інших також) вказують на те, що досить поширеним було їх сприйняття Америки як землі обітваної. Наприклад, Рудольф Гланц у своїй книзі «The German Jewish Mass Emigration: 1820–1880» пише, що релігійний пошук юдеями своєї землі часто проектувався на їхнє перебування в різних країнах. Після незгод, які пережило єврейство в Європі, Америка видавалася їм «новим Ханааном», землею, вільною від упреждень та ворожості. Особливо їх приваблювала свобода віросповідання та можливості, які відкривало суспільство вільних людей. Часто проживання в європейських країнах асоціювалося із сорокарічною мандрівкою пустелею, а американські землі бачилися як нова, вільна домівка [12, р. 35].

Перші ідеї щодо об'єднання євреїв та відмови від жалюгідного існування дрібних торгівців у автора виникли ще на початку перебування в Америці. Він вбачав кращу долю для своїх одновітців у тому, щоб об'єднатися, а також зайнятися землеробством; в тому, щоб відмовитися від нав'язаних їм ще в Європі ролей дрібних підприємців та крамарів: «Хіба це природжений інстинкт до торгівлі, що штовхає його [єврея] до такого способу життя? Хіба не може кожен із нас замість того, щоб волочити тягар за спиною, обробляти землю матінки природи? Хіба така праця не буде більше прибутковою? Чому б не сформувати суспільство, засноване на добрій волі його членів, які б купили великий шматок землі для обробки та заснування єврейської колонії?» [2, р. 100].

У цьому пасажі важливим моментом є те, що тут вперше документується ідея про створення окремої єврейської землеробської общини, скоріш за все, автор побачив приклади проживання общин інших віросповідань, можливо мормонів,

* Під мовою та звичаями він має на увазі ідиш та єврейські звичаї.

** Мається на увазі жінка, вихована в єврейській традиції.

коли мандрував як дрібний торговець*, але безпосередньо цей момент ніде не згадано. До того ж автор також чи не вперше згадує можливість відійти від традиційних торговельних ролей євреїв у суспільстві. Пізніше, уже після створення першої єврейської общини в Чикаго та його обрання міським клерком у 1860 р., Кон повертався до своєї ідеї про заснування землеробської закритої общини, але не знайшов підтримки.

Очевидно, автор іще довго переймався ідеєю про створення землеробської єврейської общини: «Це вартісний проект для чесних німецьких людей єврейської віри. Тут тисячі і тисячі людей можуть насолоджуватися щастям від доходу із землі, обробленої власноруч. Серед нас багато ремісників, які можуть застосувати свої вміння в такому підприємстві, замість того, щоб носити тягарі на своїх спинах. Такий великий проект можна здійснити за декілька років, якщо наша молодь зможе заснувати таке товариство із щорічним внеском в декілька доларів з кожного. З декількома тисячами доларів можна купити велику територію в якомусь добре розташованому штаті» [2, р. 100].

І як ще одне свідчення того, що Кон вважав Америку обраною землею єврейського народу, наводимо останнє речення з цього пасажу: «І за короткий період часу там лежатиме прекрасне місто, новий Єрусалим» [2, р. 100].

З 20 жовтня по 3 листопада 1842 р. Абрагам Кон подорожував. У невеликому містечку Північний Бріджвотер він зустрів двох євреїв-педлерів, з якими згадав життя в Європі та рідних. Автор пише, що покращив свою мову, це видно із тексту, адже кількість слів мовою їдиш зменшилася, натомість він почав використовувати англійські конструкції в реченнях; до того він часто будував речення із англійських слів, але за правилами німецької граматики. Також його речення значно розширилися, з'явилися різні мовні звороти та побільшало метафор.

Абрагам Кон не лише роздумував над своїми особистими невдачами чи місцем євреїв на новій землі, а й спостерігав за американцями, їхніми звичаями та ментальністю. Перебуваючи в новому місті, він помітив цікаву особливість американців: «Американці – смішні люди. Дюжина

людей сидить у таверні, але повертаються спинами один до одного і ніхто не говорить один до одного. Це має бути звичаєм республіки? Мені таке не подобається. Чи може це мода дев'ятнадцятого століття? Мені теж це не подобається» [2, р. 104].

Наступний тиждень Абрагам Кон почувався піднесено, адже очікував на зустріч зі своїм братом: «Це прекрасно – мати брата в цій землі лицемірства, віроломства та обману» [2, р. 104].

Далі автор ділиться своїми спостереженнями щодо американців, порівнюючи їх з німцями: «Як ще багато я можу написати про цю дивну країну. Вона надзвичайно любить комфорт. Німці ледве знають значення цього слова. Дружина американського фермера вважає себе чи не важливішою за дружину баварського судді. Вона годинами може сидіти в кріслі-качалці, гойдаючись вперед-назад, і думати тільки про дорогий одяг та красиву зачіску. А фермер, на відміну від німецького фермера, який працює кожну хвилину, може сісти на декілька годин кожного дня, читаючи газету, та курити свою сигару» [2, р. 106].

Після зустрічі з братом у Бостоні Абрагам Кон чи не вперше позитивно згадує Америку: «Небо чисте та безхмарне, природа чудова та романтична, повітря таке чисте та благодотворне, що я звеличив Бога, який створив цю красиву країну» [2, р. 109].

Кон і далі спостерігав за американцями та їхніми характеристиками: «Я жалію, що люди тут такі холодні, а їхнім девізом є “Допоможи собі сам; це найкраща допомога”. Я не можу повірити, що людина, яка пристосувалася до мови, звичаїв та характеру Америки, може навіть трохи призабути свій дім в європейських країнах. [...] Ціла країна з її екстенсивною домашньою та міжнародною торгівлею, її залізницями, каналами та фабриками виглядає для мене як підліток. Він є частиною суспільства, розмовляє як чоловік і претендує бути чоловіком. Але зараз насправді він хлопчик. Це і є Америка! Хоча здається, що вона знає все, її знання релігії, історії, людської природи, чесно кажучи, елементарні. [...] Американська історія складається з Незалежності та Вашингтона – оце і все! В неділю американець вдягається ошатно та йде до церкви, але він думає про Бога не більше, ніж кінь, який його везе» [2, р. 131].

Провівши кілька днів у звичних турботах дрібного торговця, автор потрапив до невеликого містечка в Масачусетсі. Там він був присутній на Дні Подяки, влаштованому місцевим губернатором, що теж навіяло скептичні роздуми про американців та їхнє ставлення до релігії та свят,

* Інший автор того часу Соломон Карвальйо, видатний єврейський діяч і засновник общин, у своєму щоденнику «Incidents of Travel and Adventure in American Far West (1853–1854)» описує майже ідентичну ідею, але вона в нього виникла після тривалого перебування в общині мормонів. Деякі маршрути його подорожі збігалися з маршрутами Абрагама Кона, тож можна припустити, що останній теж захопився ідеєю створення відокремленої общини після спостереження подібної практики у мормонів.

особливо з позиції юдея, звичного шанувати традиції: «Для мешканців присутність на святі виглядала простою формальністю, яку вони холодно виконували без всякої щирості. Для американця кожен день подібний на інший, і навіть неділя – їхнє єдине свято є просто формальністю. Вони тут часто ходять до церкви, але тільки щоб показати дружині свого сусіда нову вуаль чи сукню» [2, р. 156].

Довершила враження про американців як холодних людей без душі пригода із дружиною місцевого мідяра, яка в завірюху не впустила автора переночувати і лише після годинного вмовляння свого чоловіка таки дозволила йому зайти до будинку. Абрагам Кон згадав звичай в Баварії, коли його мати, а також всі їхні сусіди завжди давали прихисток мандрівникам та бідним, і ще раз висловив подив із безсердечності американців [2, р. 161]. Окремо варто згадати ще одну цікаву зміну в тексті Абрагама Кона – він все рідше і рідше звертається в ньому до Бога. Якщо на перших сторінках половину тексту займали молитви та цитати із Второзаконня, він постійно звертався до Мойсея як свого провідника в чужій землі, то пізніше таких звернень стає дедалі менше, він більше пише про свої ділові розрахунки та спостереження і навіть не згадує ім'я Всевишнього, коли дякує за вдалий торг.

8 грудня 1842 р., перебуваючи в дорозі, автор знову описує свої враження від Америки та показує добре знання американської економіки: «Ця земля може запропонувати тільки суворість, холодне повітря, велику кількість снігу, холод щодо іноземців та щодо всіх, хто не володіє мовою досконало. І, хоча “гроші – це краса, яка в дефіциті повсюди”, то тут їх велика кількість. Але правління, новий закон проти банкрутства, Білль про тарифи – все разом створює нестачу готівки, подібну до якої я ніколи не бачив, і старіші мешканці країни не переживали» [2, р. 175].

Також чи не вперше автор починає звертатися до теми свободи, одного з наріжних каменів американської держави. Він проводить паралелі з Жаном-Жаком Руссо та Французькою республікою, тобто під час перебування в Америці він розширив свої знання, адже, зважаючи на його походження – помічник ремісника в невеликому баварському селі, такі відомості йому не було

звідки почерпнути в Німеччині. Для прикладу, 16 грудня він розмірковує про Америку: «Отже вона складається з купи людей, які управляють самі собою. Таке може трапитися тільки в країні, де кожен може говорити і писати, що йому заманеться. Це нагадує Французьку республіку та Руссо, який хотів відновити світ природної держави, віддаленої від мистецтва, науки та цивілізації» [2, р. 189].

Можливо, як і більшість американців, Абрагам Кон почерпнув всі свої нові знання із газет, що були популярні в Америці. Він пише: «Газети тут привабливіші, повнішіші та більш вільно написані, аніж ті, що в Німеччині. Ми їх дуже любимо» [2, р. 190].

Автор занепав духом через тяжкі погодні умови і погану торгівлю, тож наступні його записи дуже уривчасті та сухі. Після довгих скитань країною, він повернувся до Нью-Йорка, де розпочав торгівлю в крамниці. Останній запис у щоденнику, перед тим як оповідь раптово обірвалася, Абрагам Кон зробив майже через рік після того як прибув в Америку. 10 березня 1843 р. він пише: «Як багато нових досвідів ти даєш, Америко, молодому чоловікові, який проводить своє життя, рибалачи! Як багато каменів потрапляє в сіті, які призначені для риби! Як часто витягаєш порожній невід, коли очікуєш, що буде повний! Але рибалка завжди говорить про терпіння. І навіть якщо немає і сліду улову, невід одного раз буде повним» [2, р. 207].

Абрагам Кон писав свій щоденник, коли мандрував Америкою як торговець дрібним крамом. Його адаптація до життя на новій землі була складною, але в кінцевому підсумку успішною, адже пізніше він став одним із засновників першої єврейської общини в Чикаго та міським клерком. Подорожуючи країною, він робить цікаві спостереження щодо американської культури та економіки. Він описує своє враження від американців як про черствих та холодних людей, що більш за все цінують комфорт і неробство. Автор описує ідею про створення окремої землеробської общини євреїв, яку вперше в історії американських євреїв зафіксовано в цьому тексті. В щоденнику відображено також емоційний стан єврея-емігранта середини XIX ст. та процес його адаптації до американського середовища.

Список літератури

1. Karp A. J. Heaven and Home: A History of the Jews in America / A. J. Karp. – Schocken Books, 1985. – 402 p.
2. Kohn A. A Jewish Peddler's Diary 1842–1843 / A. Kohn. – Taylor & Francis, 1998. – 190 p.
3. Tarshish A. The Economic Life of the American Jew in the 19th century / A. Tarshish. – Routledge, 1998. – 390 p.
4. Delo D. M. Peddlers and Post Traders / D. Delo. – Kingfisher Books, 1998. – 304 p.
5. Meites H. L. History of the Jews of Chicago / H. L. Meites. – Chicago, 1954. – 408 p.
6. Sachar H. M. A History of the Jews in America / H. M. Sachar. – Knopf Doubleday Publishing Group, 2013. – 1072 p.

7. Gurock J. S. Central European Jews in America, 1840–1880: Migration and Advancement / J. S. Gurock. – Taylor & Francis, 1998. – 389 p.
8. Dimont Max. The Jews in America / Max Dimont. – Open Road Media, 2014. – 320 p.
9. Diner P. S. A New Promised Land: A History of Jews in America / P. S. Diner, Sylvia. Steinberg. – Oxford University Press, 2003. – 184 p.
10. Mendes-Flohr P. R. German Jews: A Dual Identity / P. R. Mendes-Flohr. – Yale University Press, 1999. – 351 p.
11. Seltzer R. The Americanization of the Jews / R. Seltzer, S. Cohen Norman. – NYU Press, 1995. – 486 p.
12. Glanz R. The German Jewish Mass Emigration: 1820–1880 / R. Glanz. – NYU Press, 1997. – 420 p.
13. Glenn S. A. Boundaries of Jewish Identity / S. A. Glenn, B. Sokoloff Naomi. – University of Washington Press, 2010. – 249 p.

O. Kuchirko

ABRAHAM KOHN'S ADAPTATION TO USA LIFE IN HIS DIARY OF JEWISH PEDDLER, 1842–1843

The article is centered round the diary of Abraham Kohn's American peddler Jewish Origin, who emigrated to the US in the mid 19th century. The author emigrated to the US in the second wave of Jewish migration from German lands in the mid 19th century. Abraham Kohn represents successful adaptation to the new life, which includes adaptation to economic challenges – working as a peddler, adaptation to city life, and also recession from the strong religious beliefs. Abraham Kohn describes all the stages which emigrants usually experienced from their first steps in the new land – disembarking from the ship in New York or other big ports, the first impression about a strange country and its people, the search for new roles and occupations. The main emphasis is given to the author's identity as a Jew, the way he manifests it through encountering challenges in the new land. The evolution of his views and ideas is quite interesting and common for most Jewish emigrants. They started from their religious beliefs which were strong in the beginning. But after they tried to get used to new rules, the main points of Judaism changed and some of them were reduced. Some researchers saw in this process the commence of Reformist movement in Judaism.

The other dimension of this article is directed to the author's vision of the future of Jewry America. Abraham Kohn at the first time in American Jewish history expressed the idea of organizing the Jewish agricultural communities, similar to Mormons Communities. This idea did not find support among Jews in the USA but was significant for the evolution of Jewish life in North America. Also the article focuses on the idea of considering the US as the "promised land" and New Jerusalem, which was very common among European Jewry of that time. In addition, the article lights up the author's observations of American inhabitants, their mentality, culture, and customs.

Keywords: Abraham Kohn, American Jewry, XIX century Jewish history, Jewish Agricultural Community, peddler.

Матеріал надійшов 29.02.2016